

Leo Vinken werd geboren op 7 juni 1923 in Heerlen in een gezin met 10 kinderen. Hij was de zoon van Peter Joseph Vinken en Geertruid Odekerken. De familie Vinken had een winkel in koloniale waren in Welten (Heerlen). Vader Vinken was niet alleen winkelier, maar ook mijnwerker in Eygelshoven (Kerkrade). Zijn moeder overleed toen Theo 14 jaar oud was.

Leo deed actief mee aan het Weltense verenigingsleven. Hij was lid van H. Familie en Katholieke Actie (KA) en was scout bij de katholieke Sint Martinusgroep in Welten. In 1936 wordt hij voortrekker van St Martinusstam die op 12 januari 1935 opgericht.

In april 1941 wordt Scouting door de bezetter verboden. Om jongeren toch iets te bieden in de oorlog organiseert Kapelaan Petit wekelijks bijeenkomsten bij hem thuis of in een keet achter de kapelaniij. Om te voorkomen dat de link met scouting gelegd wordt krijgt de club een naam en een speldje. Tijdens de bijeenkomsten wordt gepraat, gelezen en gekaart. Er worden ook fietstochten en andere activiteiten georganiseerd. Dit natuurlijk zonder uniform of andere uitingen van scouting. Soms worden ook opkomsten bij leden thuis georganiseerd. Ook de stamleden kunnen niet meer samenkomen in hun stamhut. De stamavonden vinden daarom op andere locaties plaats zoals onder het toneel in het gemeenschapshuis of bij leden thuis zoals in de bakkerij van Joep Luja, bij Arie Hofland of Harry Simons.

Een aantal stamleden vormden een vriendenkring: Hub Weerts, Jo Knubben, Leo Vinken, Joep Luja. Vaak ontmoeten zij elkaar in de ouderlijke woning van Hub Weerts om kaart te spelen, soms tot laat in de avond. Tijdens het kaarten werden allerlei nieuwtjes uitgewisseld. Natuurlijk werd er ook over de oorlog gesproken. Ze hadden alle vier de leeftijd om tewerkgesteld te worden in Duitsland maar dit wilden ze niet. Ze hadden enkele keren geweigerd om vrijwillig in Duitsland te gaan werken. Hub werd noodgedwongen mijnwerker om *Arbeitseinsatz* te voorkomen.

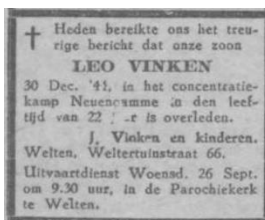

Tussen 1943 en 1945 was Ludzert Hoks wachtmeester bij de Duitse Arbeidscontroledienst te Heerlen. Deze dienst was ingesteld om mannen op te sporen, die zich aan de *Arbeitseinsatz* (dwangarbeid) in Duitsland onttrokken door onder te duiken, maar arresteerde tijdens controles ook Joden en andere onderduikers.

Joep Luja en Leo Vinken waren onder de vele slachtoffers van Hoks. In de vroege ochtend van 20 augustus 1944 werd ze door Duitsers uit hun huis gesleurd. Door dorpsgenoten

zouden ze verraden zijn. Na hun arrestatie werden Jozef en Leo in een auto geduwd en naar het oude politiebureau in Heerlen gebracht. Er werd ook gezocht naar Jo. Evenals Jozef en Leo had Jo enkele keren geweigerd om vrijwillig in Duitsland te gaan werken maar op een gegeven moment besloot Jo toch maar te gaan. Hij werd arbeider in Keulen. In Duitsland bouwde hij bunkers en schuilkelders. Soms kreeg hij verlof. Tijdens zijn verlof in augustus 1944 besloot hij niet meer terug te keren en dook onder. Eens per week bezocht hij zijn ouders in Welten. Hij werd niet gevonden, vluchtte en dook onder in Beek en Berg aan de Maas.

Vanuit Heerlen werden Jozef en Leo door Hoks via kamp Ommen naar Kamp Amersfoort gebracht. Leo kreeg daar nummer 5823. Ze zaten daar gevangen tussen 26 augustus 1944 en 8 september 1944 en werden door bewakers geschopt en geslagen. In september 1944 werden Jozef en Leo in een stampvolle goederentrein naar Duitsland gebracht. Na een lange en verschrikkelijke treinreis kwamen zij in concentratiekamp Neuengamme aan. Zij moesten keihard werken en kregen bijna niets te eten en te drinken. Elke dag

stierven veel gevangenen omdat ze totaal uitgeput of erg ziek waren. Ook werden gevangenen door bewakers vermoord. Leo werd erg ziek. Op zaterdag 30 december 1944 om 6.00 uur stierf hij in een ziekenbarak van Neuengamme.

Begin 1945 kwam Joep in buitenkamp Dalum terecht, een kamp vlakbij de Nederlandse grens. Daar moest hij tankwallen graven ter verdediging tegen oprukkende geallieerde troepen. Toen de Canadezen in de buurt kwamen gingen de gevangenen te voet naar vliegveld Cloppenburg. Omstreeks Paaszondag 1 april 1945 stierf Joep op 21-jarige leeftijd tijdens een dodenmars in de buurt van Cloppenburg, Duitsland.

Een aantal leden van de stam werden naar de oorlog opgeroepen om te gaan vechten in Nederlands Indië, Hub Weerts, Harrie Simons en Arie Hofland. Er vinden diverse briefwisselingen plaats tussen de stamleden in Nederland en Indië. De oud verkenners Hub en Harrie keren helaas niet uit Indië terug. Ze zijn daar gesneuveld.

De namen van Joep, Leo, Harrie en Hub zijn in 2014 op een plaquette op de St Martinuskerk Welten geplaatst.

De groep is enkele jaren verdwenen en daarna teruggekomen met de naam St. Maarten. In 1985 zijn ze gefuseerd met de protestantse Padvindersgroep Tesselschade tot Scouting Welten. Hun gebouw "De Groene Long" ligt naast Hoeve de Aar.

Meer informatie

[Geschiedenis Scouting in Heerlen \(free.fr\)](#)

[Jozef Luja: Dwangarbeider uit Welten - Heerlen Vertelt](#)

[Het verdriet van Welten - Heerlen Vertelt](#)

[2017-1.pdf \(landvanherle.nl\)](#)

[Leo Vinken | Digitaal Monument Neuengamme \(vriendenkringneuengamme.nl\)](#)

[Leo Vinken \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

Scouting in Welten – 75 jaar, 2011

[Geef gevangenen een gezicht](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.